geschiedenis gezien, vanaf de Romeinen, Karel de Grote, Philips II, Napoleon Bonaparte, Adolf Hitler, dat men altijd probeert Europa met geweld tot eenheid te brengen. Dat is nooit gelukt. Wij doen het nu op een wat vreedzamer manier. Nu lopen wij weer op tegen een paar grootmachten – Frankrijk en Duitsland – die ons, de kleine jongetjes, toch een klein beetje onder de duim willen houden. Ik heb de minister van Buitenlandse Zaken eens horen zeggen: zou het niet goed zijn om die Benelux wat nieuw leven in te blazen? Misschien moeten wij de kleine Scandinavische landen ook voor iets dergelijks uitnodigen. Op die manier kan een beetje weerwerk worden geboden tegen de grote in Europa.

Voorzitter! Ik wens de regering nog twee jaar alle succes.

□

De heer **Hendriks**: Mijnheer de voorzitter! Mijn eerste indruk over de toestand van 's Rijks financiën voor 1997 is negatief. Ook dit jaar vertoont de rijksbegroting van overheidsuitgaven en inkomsten nog geen goed evenwicht. De regering moet zich realiseren dat de grote bezuinigingen van de afgelopen jaren op de AOW – ongeveer 20% – en op de sociale uitkeringen – ongeveer 25% – het financieringstekort bijna niet hebben beïnvloed. Dat kan voor haar een aanwijzing vormen dat op een andere manier het financieringstekort moet worden verminderd. Een sociaal-maatschappelijk eerlijke verdeling der lasten moet in ons land plaatsvinden, waarbij de zwakste schouders het meest moeten worden ontzien.

Voorzitter! Nu kunnen wij met een gerust hart praten over het veiligstellen van ons basispensioen AOW. In de Troonrede maakte de regering bekend dat Nederland in 2016 ruim 18 miljoen inwoners zal hebben. Toch is al jaren bekend dat Nederland vergrijst en dat dus de bevolking in omvang zal dalen. Voorspellingen van het CBS spraken reeds van een daling vanaf 2005 van maximaal 15,6 miljoen naar misschien slechts 12 miljoen in 2030. Hoe is dit verschil van 3,5 tot 6 miljoen personen te verklaren? Ik wil met dit kleine voorbeeld aangeven, voorzitter, dat een goed inzicht in de demografische ontwikkeling van ons volk een noodzakelijke voorwaarde is om over het veiligstellen van de AOW te praten. Juist daarom prijs ik het vorig jaar gedane voorstel van het AOV om een bufferfonds voor mogelijk toekomstige AOW-betalingsproblemen in te stellen. Mocht zich rond 2030 een noodsituatie voordoen dan kan hierop een beroep worden gedaan.

Voorzitter! Aan de regering vraag ik om haar besluit tot een eenmalige uitkering aan oorlogsveteranen zodanig te herzien dat alle nog in leven zijnde veteranen hiervan gebruik kunnen maken. Ik vind het huidige criterium om uitsluitend veteranen die langer dan twee jaar oorlogsdienst hebben verricht een slecht criterium.

Hoe ziet de regering binnen Europa en de Benelux een verdere democratisering bij de betrokkenheid van de bevolking? Zij moet gelet op de werkelijke stand van zaken in ons land zeer pessimistisch hierover zijn. Ik zal dit toelichten, voorzitter. In 1991 is door ons toenmalige parlement het Europese handvest voor de lokale autonomie goedgekeurd met uitsluiting van het artikel dat het zelfbeschikkingsrecht van de gemeenten regelt. Vreemd, want de hele strekking van dit handvest is daarmee ondergraven. Ik vraag de regering op korte termijn de Kamer een wetsherziening aan te bieden waarin wordt bepaald dat het zelfbeschikkingsrecht en daarmee het bestaansrecht ook van alle Nederlandse gemeenten van kracht is.

Voorzitter! Ik vraag de regering voor de milieu- en ruimtelijkeordeningsvraagstukken een evenwichtige planologie te mobiliseren. Dit is van fundamenteel belang voor het oplossen en het voorkomen van milieu- en ruimtelijkeordeningsvraagstukken waarmee onze regering momenteel worstelt. Dit zijn problemen die de regering naar mijn mening in versterkte mate over zich heeft afgeroepen door de invoering van de Wereldhandelsovereenkomst in 1995. De regering heeft dus het morele gezag verloren om de oplossing van die problemen op de burgers af te wentelen. Mobiliteitsbeperkende maatregelen binnen Europa voor individuele burgers zijn wat mij betreft taboe.

De veiligheid in onze samenleving en de rechtvaardigheid van de rechterlijke macht zijn voor de regering een bron van grote zorg. Veel burgers delen die zorg en vragen zich af welke daden de regering op haar woorden laat volgen.

Volgens de regering wordt de opleving van de economie gedragen door gezinsconsumptie. Dit vind ik wonderlijk, voorzitter. Hoe kan men bij een geringer inkomen meer consumeren? Gaarne een antwoord.

Waarom heeft de regering onlangs aan de politie opdracht gegeven om 60 mln. extra aan autobekeuringen uit te schrijven om zo de begroting van Justitie sluitend te krijgen? Waarom wordt de automobilist weer gepakt en bijvoorbeeld niet de drugshandel, de prostitutie en de pornohandel?

Grote zorg heb ik over de gesignaleerde lokalelastendruk op huishoudens met een sociaal en wettelijk minimuminkomen. Deze categorieën betalen sinds 1990 aan onroerendezaakbelasting, riool- en reinigingsrechten en waterschapslasten ongeveer 130% meer dan tweemaal modale huishoudens en een nog veel hoger percentage dan de echte kapitaalkrachtigen nu betalen. Waarom die sociale onrechtvaardigheid? Waarom zijn de gemeentelijke lasten van de gemeente Den Haag ongeveer 1,3 keer zo hoog dan die van de gemeente Bloemendaal en zelfs twee keer hoger dan die van Tilburg?

Conclusie: de regering is er niet in geslaagd om, rekening houdend met de draagkracht van de bevolking, een evenwichtige inkomensverdeling te realiseren. De miljoenen minder draagkrachtige Nederlanders, onder wie vele ouderen, zijn armer geworden. Dat vind ik schandalig. Slechts ongeveer één miljoen Nederlanders, onder wie een stijgend aantal miljonairs, hebben hun privé-vermogen aanzienlijk zien groeien.

Ik heb bewondering voor de sociaal-financiële analyses die hierover door de Sociale databank Nederland zijn gemaakt. Iedereen kan hiervan kennisnemen op Internet via de zoekmachine Altavista en het sleutelwoord ''geldzaken SDN''.

De beraadslaging wordt geschorst.

De **voorzitter**: Morgenochtend zal de regering antwoorden.

Sluiting 22.45 uur